

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 46. Sociorum Chilenorum domi forisq[ue] egregii labores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Coquimbenses
adjuvi.*

*Sancti Jacobi
civium
urbanitas.*

*Chilensorum
Sociorum
humilitas.*

*Patrum Do-
minicanorum
in Sociis of-
ficia.*

CAPIT
XXXVI
Sociorum
Chilensorum
domitorum
que egregii
labores.

*Omnibus Or-
dibus pro-
sunt.*

*Ludovici
Valdivia
laus.*

*Lopius Sa-
lazarus
moritur &
laudatur.*

etiam comprimendus esset, si vires animi Apostolico more intenderentur: qua cogitatione fors animati Socii, quietem, post ærumnosæ navigationis labores, ea in urbe ita cepere, ut per intervalla statim egregia de Dæmone spolia, expiatis civibus omnibus, reportarint: quibus onusti, ad Sancti Jacobi urbem, regni caput, properavere. Distat ea urbs, nobilium civium & auri Chilensis potens, ab Coquimbensi portu sexaginta leucis, quo itinere emenso, ubi ab civibus cognitum est Socios adventare, mirum quantum omnium Ordinum alacritas, adornato splendido equitatu, honoris ergo, obviam turmatim sese effundentium, derepente extiterit: sed Socii diem prævertentes, antelucanis horis urbe inita, destinatae celebritati sese subduxere: & ritè adorato in templis Deo, se stitèrè Magistratui, operam suam modeste magis quam speciose offerentes. Patres Dominicani interim, dum sumptu publico domus apparabatur, Socios hospitio, & omni officiorum Religiosorum genere, per sex hebdomadas liberaliter excepere.

AT ubi adornatum domicilium nostrum, & temporarium templum exstructum est, Baltazar Pinna sua cuique ita divisit munera, ut nulla ætas, nullus ordo, nulla conditio ab paucorum Sociorum laboribus utilitatem non perciperet. Sua erat puerulis schola, litteras appellare & formare discipulis: grandiores latinè loqui docebantur, & Ludovicus Valdivia, Dominicanorum Provincialis postulat, undecim ex suo Ordine Religiosis, & Franciscanorum Mercenariorumque scholasticorum concursu, Philosophiam explicabat. Æthiopes, Indi, Hispani variis modis excolebantur. Sed nihil ita rapuit in admirationem civium animos, quam ejusdem Valdivia felicitas in peregrina eaque implicatissima Indorum lingua perdiscenda, cujus beneficio quindecim diebus, postquam in urbem venit, aures poenitentibus Indis sine interprete præbere, & mense vix exacto ad publicam Concionem verba facere potuit. Ardebat ipse incredibili procuranda Indorum salutis desiderio, adeo ut Guarporum linguam, ab Generali distinctam, brevissimo etiam tempore devoraret. Nec segnius respondebant Barbari conscientias suas fidentes Valdivia, & cum res ferret, inveterata animarum ulcera, nullisque remediis hactenus medicabilia, ab eo tractari permittentes. Domi bis de die Ethnici bello capti, Dominicis diebus Neophyti erudiebantur, ebrietas genti innata prohibebatur. Anopolæ, ne vellent Indis, sui non potentibus, vinum sine fine vendere, reprimebantur. Quorundam privatorum hominum avara immanis avaritia indignis modis tractantium cohibebatur. Denique in luxuriosam & vanam juventutem pro concione invehebant Patres, tanto conatu, quanto necesse fuit ad solidandos animos contra mollia vitia, robur & frequentiam ab ciborum abundantia, regionis illecebris, & divitiarum inquinantis, passim capientia. Fiebant quotidie illustres in omni hominum conditione metamorphoses: qua in re singulariter memorandus hoc loco videtur Lopius Salazarus, qui sub Sotomajore Prætorè Regni, Consilio à secretis fuerat, florebatque nobilitate, divitiis, elegantia, & supra ætatem apud omnes Ordines autoritate: præterea in quovis deliciarum genere genium fraudare nescius, vestium splendorem & consortia illecebrosa, divitiarum appendices, sectabatur. Sed audito Ludovico Valdivia, adversus mundi fallacias in exequiis florentissimæ puellæ pro concione declamante, ita derepente in alium virum mutatus est, ut calcata mundi pompâ, Christo in futura vitæ prototypon assumpto, corporis vires voluntariis afflictationibus penitus labefactaret. Prostrato domestico hoste, regno cælesti inhians, inter Jesu Socios mereri voluit. Limam ad tyrocinium transportatus, adeo fortiter rem gessit, ut duorum & viginti mensium spatium, tyronum Magistro judicæ, culmen religiosæ perfectionis, quamvis ægerrimo corpore, pertigisse creditus sit. Ad Chilensè regnum renavigans, tertio postquam regni metropolim tenuit die, inter Socios, votis Religionis ritè conceptis, animam exhalavit. Hoc etiam memorabilis, quod ante mortem Christum spectabili specie, æternam gloriam coram spondentem, videre & audire meruerit. Ejus funus concione & solemnè sacrificio urbis Episcopus, uterque verò Magistratus, Religiosorum Ordines, & frequens Nobilitas, honorariis officiis cohone-

stârunt:

stârunt: ut scias, contemptu mundi, nihil deperdi eorum, quæ mortales etiam post mortem æstimant. Dum in metropoli sic ferrent omnia, Gabriel Vega & Ferdinandus Aguilera, Chilensæ linguæ periti, Conceptionis urbem, Prætoris sedem, Araucum, Angol, Imperialem, Valdiviam novas Hispanorum colonias, earumque ditiones, & totius ferè regni Indorum pagos, terrâ marique pervadentes, omnium officiorum Apostolicorum genere procurabant. Sesquiannum tenuit prima expeditio, in quâ ubique Indi plurimi baptizati, Neophytorum & Catechumenorum scholæ institutæ, Hispanorum mores castigati, omnes denique Societatis artes tanto fervore depromptæ, ut singulæ Urbes Collegium exposcerent: præsertim Martinus Loiola Prætor, qui in nuper exstructâ à se Sanctæ Crucis ab Onies civitate sedem Societatis ponere, oblato fundo & redditibus, satagebat. Sed tot mortalium votis fieri satis non potuit, quòd Baltazar Pinna parvulas cõpias per regni membra distrahere, nondum firmato capite, intempestivum duceret. Triennio integro in variis excursionibus posito, Gabriel Vega, aliquot linguarum Indicarum, & præsertim Chilensæ, ad artis præcepta abs se redactæ, peritiâ, & virtutum opinione illustris, è vita decessit; quem viri probatæ fidei restati sunt, tactu, dum viveret, ægro homini derepentè sanitatem reddidisse: quod quamvis mirum sit, minus tamen æstimo, quàm præclari viri laboribus innumeros omnis conditionis homines, quaquâ latè patet regnum, ab agritudinibus animæ, Sacramentorum & verbi Divini ope, sanitatem percepisse. Reliqui Socii superstites per regnum Chilenum diu claruere, præsertim Ludovicus Valdivia, post Baltazarem Pinnam in Peruviam revocatum, Chilensæ Collegii Rector, & Indorum defensor acerrimus: de quibus erit alibi suus dicendi locus.

*Apostolica
excursioner.*

Baptismi.

*Urbium erga
Societatem
studia.*

*Gabriëlis
Vega mors.*

